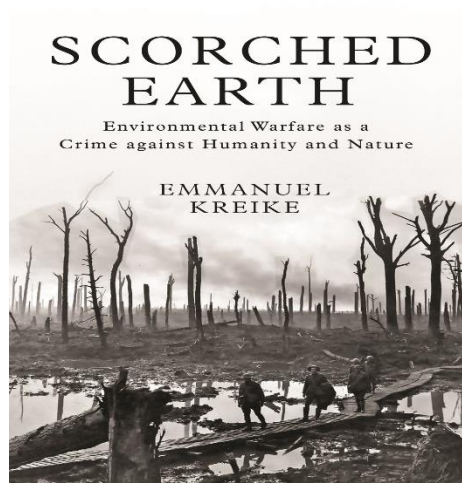

ประเด็น ยุทธวิธีทางทหาร ฉบับที่ T 3	13 ธ.ค. 67	วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น กลยุทธ์ทางการทหาร	Scorched – earth policy กลยุทธ์การผลาญภาพ	
ประเด็นสำคัญ	<ul style="list-style-type: none"> - ปรัชญาและคำจำความ - บทเรียนการรบ Napoleon’s invasion of Russia 1812 - เปรียบเทียบกรณีอิสราเอล endgame ซีเรีย 	

Scorched – earth policy กลยุทธ์การผลาญภาพ

“ทุกสิ่งอย่างจะถูกนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของกองทัพที่ชิงล่าถอยก่อน และจะถูกใช้ไปเกือบหมด ไม่มีอะไรเหลือทิ้งไว้เลยนอกจากหมู่บ้าน และเมืองที่รกร้าง ทุ่งนาที่ถูกเก็บเกี่ยวพืชผลหรือถูกเหยียบย่ำ บ่อน้ำที่ว่างเปล่าลำธารที่เป็นโคลน และความสิ้นหวัง ดังนั้น กองทัพข้าศึกที่ไล่ติดตามมา มักจะต้องดิ้นรนแสวงหาทรัพยากร ต่อความต้องการที่เร่งด่วนที่สุดในสนามรบ เพื่อให้ดำรงสภาพอยู่ได้ ”

Carl Von Clausewitz; On War

กลยุทธ์ผลาญภาพ (Scorched – earth policy) เป็นกลยุทธ์ทางการทหารด้วยการชิงทำลายทุกสิ่งทุกอย่างที่กำลังฝ่ายข้าศึกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการต่อสู้ในสงครามได้ การใช้กลยุทธ์นี้สามารถทำได้โดยกำลังฝ่ายที่กำลังร่นถอย เพื่อไม่ให้มีสิ่งใดมีค่าที่ควรค่าแก่การยึดครอง (ทำให้กำลังฝ่ายข้าศึกที่โจมตีต้องอ่อนแอลง ในสถานการณ์ที่กองทัพข้าศึกไล่ติดตาม) หรือทำให้สิ่งของที่จำเป็นต่อการดำรงชีพทางพลเรือน เช่น อาหาร พื้นที่เกษตรกรรม พืชผล ปศุสัตว์ โรงน้ำดื่มและเสปียง รวมทั้งชลประทาน โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อปฏิเสธไม่ให้สิ่งเหล่านั้นเกื้อกูลต่อการยังชีพทั้งพลเรือนและฝ่ายข้าศึก ไม่ว่าจะเพื่อให้พลเรือนอดอาหารอพยพออกไป หรือด้วยวัตถุประสงค์อื่นที่ต้องการ

กลยุทธ์นี้เมื่อพิจารณาด้วยกลไกการเอาชนะ (Defeat Mechanisms) จะทำให้กำลังข้าศึกสูญเสีย Will (ความตั้งใจ) และ Capability (ชีตความสามารถ) จากการถูก Attrition (ลิดรอน) เกิดความเหนื่อยล้า (Fatigue) จนเข้าสู่จุดพลิกผัน (turning point) ซึ่งในสงครามรัสเซีย - ยูเครน การตัดสินใจ ผลของสงครามมีปัจจัยในเรื่อง สงครามลิดรอนกำลัง (war of attrition) ที่นำมาพิจารณา ดังนี้

	Defeating the Enemy through Decisive Engagement	Defeating the Enemy through Slowly Grinding Down its Strength
Undermine the Enemy's Physical Capacity to Resist	Annihilation	Attrition
Undermine the Enemy's Psychological Capacity to Resist	Dislocation	Exhaustion

- ระยะเวลายาวนาน : สงครามการล้อมรอนกำลังดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน
- การระดมกำลังพลจำนวนมาก : ฝ่ายที่ได้รับชัยชนะจะต้องมีกำลังทางเศรษฐกิจที่สามารถระดมกำลังทหารจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว
- การผสมผสานกำลังระดับสูง-ต่ำ : ฝ่ายที่ชนะจะใช้ทั้งอาวุธและกำลังแบบผสมผสานทั้งระดับสูง และระดับต่ำ
- ชัยชนะแบบจำกัด : ฝ่ายที่ชนะไม่ได้คาดหวังที่จะทำการกระทำเพียงครั้งเดียวเพื่อยุติสงครามได้อย่างรวดเร็ว
- การทดแทนการสูญเสีย : ฝ่ายที่ชนะสามารถทดแทนทหาร และอุปกรณ์ที่สูญเสียไปได้อย่างรวดเร็ว

บทเรียนการรบ Napoleon's invasion of Russia 1812

ปฏิบัติการเริ่มต้นในวันที่ 24 มิถุนายน ค.ศ. 1812 เมื่อกองทัพใหญ่ (Grande Armée) ของจักรพรรดินโปเลียนที่ 1 ทำการข้ามแม่น้ำเนมันเข้าสู่แผ่นดินรัสเซีย กองทัพใหญ่มีกำลังพลมากถึง 680,000 นาย ในจำนวนนี้เป็นทหารฝรั่งเศสประมาณ 400,000 นาย

จอมพลไมเคิล บาร์เคลย์ ผู้บัญชาการกองทัพรัสเซียเชื้อชาติสกอต กำชับไม่ให้กองทัพรัสเซียเข้าปะทะกับกองทัพฝรั่งเศส บาร์เคลย์พยายามสร้างแนวรับที่เหนียวแน่นอยู่หลายครั้ง แต่การรุกของฝรั่งเศสมีความรวดเร็วเกินกว่าจะเตรียมแนวรับสำเร็จ ท้ายที่สุดรัสเซียต้องร่นถอยในทุกครั้ง การปะทะเล็กๆ หลายครั้ง ฝรั่งเศสมักเอาชนะได้เสมออย่างไรก็ดีแม้ฝรั่งเศสสามารถรุกคืบต่อเนื่อง นโปเลียนก็ไม่พอใจที่กองทัพรัสเซียมีท่าทีหลีกเลี่ยงการปะทะและเอาแต่ถอยลึกเข้าไปในแผ่นดิน ทั้งเมืองสมิเลนสค์ไว้ในกองเพลิง ทำให้แผนการบดขยี้กองทัพรัสเซียที่สมิเลนสค์ถูกล้มเลิก ฝรั่งเศสจำเป็นต้องไล่ตามกองทัพรัสเซียลึกเข้าไปในแผ่นดิน ในระหว่างที่กองทัพรัสเซียถอยลึกเข้าไปในแผ่นดิน **พลเอก บากราตีออน** (ต่อมาชื่อของเขา ถูกนำไปเป็น ชื่อปฏิบัติการรุกรกลับในเบลาลุส ในสงครามโลกครั้งที่ 2 ต่อกองทัพนาซีเยอรมัน) สั่งการให้พวกคอซแซค (พวกพลพรรคขี่ม้า) เผาหมู่บ้าน,

เมือง และทุ่งข้าวระหว่างทาง เพื่อทำลายสิ่งที่จะเอื้อประโยชน์ต่อฝรั่งเศส กลยุทธ์ผลาญภาพของรัสเซียสร้างความยุ่งยากและความตกตะลึงแก่นายทหารฝรั่งเศส พวกเขาไม่ยอมเชื่อว่ารัสเซียจะยอมทำร้ายพลเรือนและแผ่นดินของตนเองเพื่อสกัดกันข้าศึก ซึ่งยากที่แม่ทัพชาวฝรั่งเศสจะเอาอย่าง ด้วยเหตุนี้ ความเป็นอยู่กองทัพนโปเลียนจึงต้องพึ่งการส่งกำลังบำรุงจากแนวหลังเพียงอย่างเดียว ซึ่งเสบียงที่ถูก

ขนส่งมากก็ไม่พอเลี้ยงกองทัพขนาดมหึมา ความขาดแคลนเสบียงบังคับให้กำลังพลฝรั่งเศสต้องออกจากค่ายทหารในเวลากลางคืนเพื่อหาอาหาร ซึ่งบ่อยครั้งที่กำลังพลกลุ่มนี้ถูกจับหรือถูกฆ่าโดยพวกคอสแซค กองทัพรัสเซียได้ร่นถอนเข้าไปแผ่นดินต่อเนื่องเป็นระยะเวลากว่า 3 เดือน และต่อมาพระเจ้านิโคลัสที่ 1 ได้แต่งตั้ง **จอมพลมีฮาอิล คูตูซอฟ** วีรบุรุษในสงครามรัสเซีย-ตุรกี ขึ้นมาเป็นผู้บัญชาการกองทัพแทน

การยึดมอสโก

ต่อมาโนโปเลียนกรีธาทัพถึงมอสโก ซึ่งสร้างความงุนงงแก่ทุกคนอย่างมากที่พบว่ามอสโกกลายเป็นเมืองร้างที่มีพลเรือนอยู่เพียงน้อยนิด เนื่องจากจอมพลคูตูซอฟมีคำสั่งให้ถอนสรรพกำลังและประชาชนออกจากมอสโกแล้วตั้งแต่ต้นเดือน อย่างไรก็ตาม ฝ่ายรัสเซียยังทิ้งคนส่วนหนึ่งไว้ในมอสโก คนกลุ่มนี้อาศัยจังหวะที่ฝ่ายฝรั่งเศสเผลอทำการวางเพลิงทั่วมอสโก กองทัพฝรั่งเศสต้องใช้เวลาถึงหกวันในการดับไฟอย่างทุลักทุเล มีการจับกุมและประหารผู้ลอบวางเพลิงจำนวนหลายคน ทั้งนี้ โนโปเลียน ยังคงตัดสินใจปักหลักในมอสโกเพื่อรอให้รัสเซียประกาศยอมแพ้ตามธรรมเนียม

การเสียเมืองหลวง แต่การเสียมอสโกซึ่งเป็นเมืองหลวงแห่งที่ 2 ก็ไม่ทำให้พระเจ้าซาร์ยอมจำนน อย่างไรก็ตามทั้งสองฝ่ายตระหนักดีถึงความโหดร้ายของฤดูหนาวในรัสเซีย ดังนั้น โนโปเลียนจึงต้องพิชิตรัสเซียก่อนเข้าสู่ฤดูหนาวอย่างเต็มรูปแบบ โนโปเลียนปักหลักอยู่ในมอสโกหนึ่งเดือนเศษก็ดำริว่ารอไม่ได้อีกแล้ว จึงยกทัพออกจากมอสโกไปยังเมืองคาลูกาทางตะวันตกเฉียงใต้ อันเป็นที่ตั้งทัพของจอมพลคูตูซอฟ

การถอยทัพของโนโปเลียน

การเคลื่อนพลของโนโปเลียนไปยังคาลูกาถูกจับตาโดยหน่วยสอดแนมของรัสเซียโดยมีการปะทะเป็นระยะจนเมื่อเริ่มเข้าฤดูหนาวโนโปเลียนจึงและตัดสินใจถอนสรรพกำลังออกจากรัสเซีย ซึ่งระหว่างที่ถอนกำลัง ต้องเผชิญกับความหฤโหดของหน้าหนาวในรัสเซีย ทั้งการขาดที่พักและเสบียงทั้งของทหารและม้า (ผลจากกลยุทธ์ผลาญภาพ

ของรัสเซีย), ความขาดแคลนเสื้อกันหนาว, ภาวะตัวเย็นเกิน, ภาวะเหน็บ อายล้า ทำให้กองทัพโนโปเลียนลดทอนขีดความสามารถลง รัสเซียจึงใช้โอกาสนี้ยกทัพคอยตามรบกวนจนสุดท้ายกองทัพโนโปเลียนข้ามแม่น้ำเบเรซีนาในเดือนพฤศจิกายน มีทหารที่พร้อมรบเหลือเพียง 27,000 นาย กองทัพใหญ่ได้สูญเสียกำลังพลในปฏิบัติการนี้ถึง 380,000 นายและ

ตกเป็นเชลยอีกกว่า 100,000 นาย ปฏิบัติการครั้งนี้สิ้นสุดลงเมื่อข้าศึกนายสุดท้ายออกจากแผ่นดินรัสเซียในวันที่ 12 ธันวาคม ค.ศ. 1812 และหมดขีดความสามารถที่จะกลับไปทำการรุกในศึกอื่นได้อีกจนสิ้นสุตรัชสมัย

เปรียบเทียบกรณีอิสราเอล endgame ซีเรีย

ในทางตรงการข้าม กลยุทธ์ผลาญภพ (Scorched – earth policy) สามารถนำมาใช้อธิบายกรณีการกวาดล้างเบ็ดเสร็จ (Complete Sweep) ที่ กองทัพ IDF (Israel Defense Forces) ภายในเวลา 2 วันใน

การโจมตีทางอากาศต่อคลังอาวุธ โครงสร้างพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ในซีเรีย มากกว่า 350 ครั้ง เช่น ซีปนาวุธ เรือรบ เรดาร์ เครื่องบินขับไล่ เฮลิคอปเตอร์โจมตียานเกราะ เพื่อป้องกันไม่ให้ตกไปอยู่ในมือกลุ่มก่อการร้ายและป้องกันการฟื้นตัว (restoration) เหมือนกับในคำแนะนำในการประสานเวลาถอนตัว ในคำสั่งยุทธการที่ว่า ให้ทำลายอุปกรณ์ติดต่อสื่อสารและอุปกรณ์ที่จะเป็น

ประโยชน์เมื่อถูกยึดได้ (ยกเว้นอุปกรณ์รักษาพยาบาลทางการแพทย์) แม้ว่า กลยุทธ์ผลาญภพ (Scorched – earth policy) ในการทำลายแหล่งอาหารและน้ำให้แก่ประชาชนในพื้นที่ที่เกิดความขัดแย้งถูกห้ามตามมาตรา 54 ของพิธีสารฉบับที่ 1 ของอนุสัญญาเจนีวาปี 1977 แต่ตราบใดที่ส่งผลในยามสงครามก็ไม่มีหลักประกันใดๆ การันตีได้ (The End justifies the mean)

พ.อ.อรรถพร ประชาณุกุล

อจ.สยพ.วทบ.